

Pestprotocol
De Ark Zuilichem

Pestprotocol

Inhoud

1. Een veilige school
2. Pestprotocol
  - 2.1. Wat is pesten
  - 2.2 Oorzaken van pestgedrag
  - 2.3 Hoe willen we daarmee omgaan?
  - 2.4 Groepsregels die gelden voor alle groepen
  - 2.5 Stappenplan
  - 2.6 Aanpak van de gepeste leerling
  - 2.7 begeleiding van de pester
  - 2.8 Sancties
  - 2.9 Adviezen aan ouders van onze school
3. Digitaal pestprotocol
  - 3.1 Effecten
  - 3.2 Verantwoordelijkheid van de school
  - 3.3 Hoe kan digitaal pesten voorkomen worden?
  - 3.4 Hoe kun je digitaal pesten aanpakken

1. Een veilige school

Een veilige school en goed gedrag. Op de Ark hebben we veel oog voor het sociaal welzijn van de leerlingen. We zijn ons ervan bewust dat je pas echt goed kunt leren als je lekker in je vel zit. Daarom hechten we ontzettend veel waarde aan een klimaat waarbinnen ieder kind zich veilig en prettig voelt.

Twee perioden per jaar staan specifiek in het teken van hoe we met elkaar omgaan. Dit zijn de gouden weken, na de zomervakantie en de zilveren weken, na de kerstvakantie.

In de groepen wordt besproken hoe we met elkaar omgaan, welke regels daarbij horen (deze hangen we zichtbaar op in de klas) en hoe we elkaar daarop aanspreken. We onderscheiden algemene gedragsregels voor de hele school en specifieke regels die door de leerlingen van de klas zelf worden bepaald.

Hoe gaan we op school om met gewenst en ongewenst gedrag.

Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen regelmatig aan de orde in de klas, in de kring, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten. Het voorbeeldgedrag van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er wordt minder gepest in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken.

Agressief gedrag of grof taalgebruik van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen. Om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, hebben we duidelijke preventieve afspraken gemaakt met kinderen, leerkrachten en ouders over hoe er met elkaar wordt omgegaan. Afspreken van regels gebeurt voor, door en met de leerlingen. Maar soms gaat het toch mis. Omdat pesten zeer ongewenst gedrag is stelden we het Anti-Pestprotocol op.

1.1 Preventie met Kwink op school

We gebruiken de methode “Kwink” op De Ark. Kwink is een methode die gebaseerd is op een preventieve aanpak en dus gericht op het aanleren van positief gedrag. Bij het aanleren van positief gedrag, ligt de nadruk op het niet hoeven uitvoeren van een onnodige ‘reparatie’ achteraf. Een sterke, sociaal veilige groep voorkomt pesten. In zo’n groep spreken kinderen elkaar op een positieve manier aan op hun gedrag. Kwink leert kinderen hoe dat moet. De resultaten van Kwink zijn meetbaar met het op De Ark gebruikte instrument ‘LIB’. Leerling in Beeld van CITO.

1.2 Sociaal emotioneel leren (SEL), competenties vanuit Kwink

Kwink gaat gedurende de schoolloopbaan van kinderen uit van de SEL-competenties:

1. Besef hebben van jezelf (ik);
2. Zelfmanagement (ik);
3. Besef hebben van de ander (jij);
4. Relaties kunnen hanteren (jij);

5. Keuzes kunnen maken (wij).

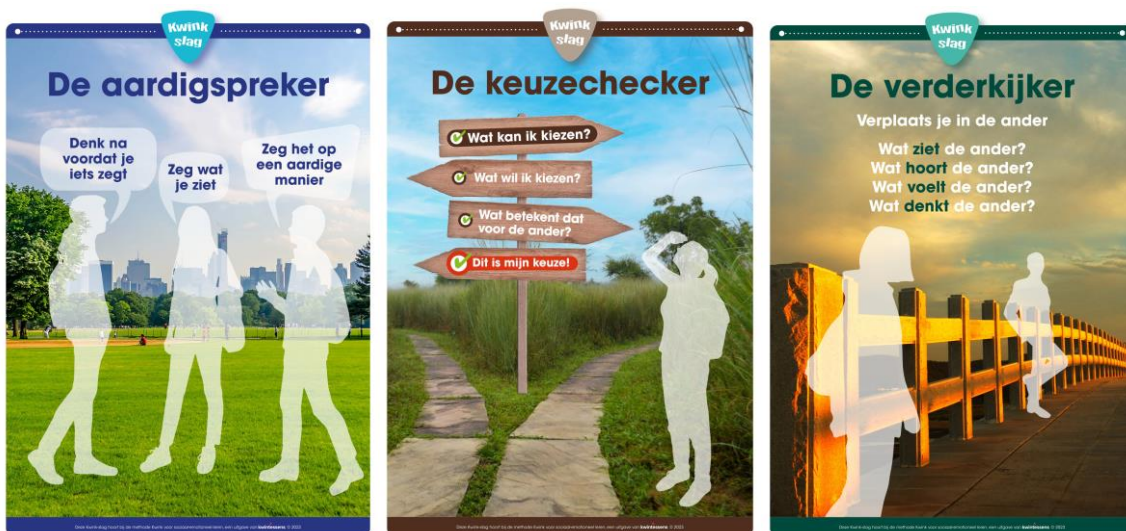
Kwink zet deze vijf SEL-competenties uit in een leerlijn voor de hele school, verbindt die aan de groepsfases en creëert zo de beste voorwaarden voor een veilig leer- en leefklimaat.

Bij de lessen Kwink wordt er gebruik gemaakt van 5 verschillende Kwink-slagen. Kwink-slagen zijn basistechnieken die kinderen leren om volgens een vaste aanpak bepaalde situaties op te lossen.

Zo zijn er Kwink-slagen voor het oplossen van conflicten, geweldloos communiceren en het vergroten van de concentratie.

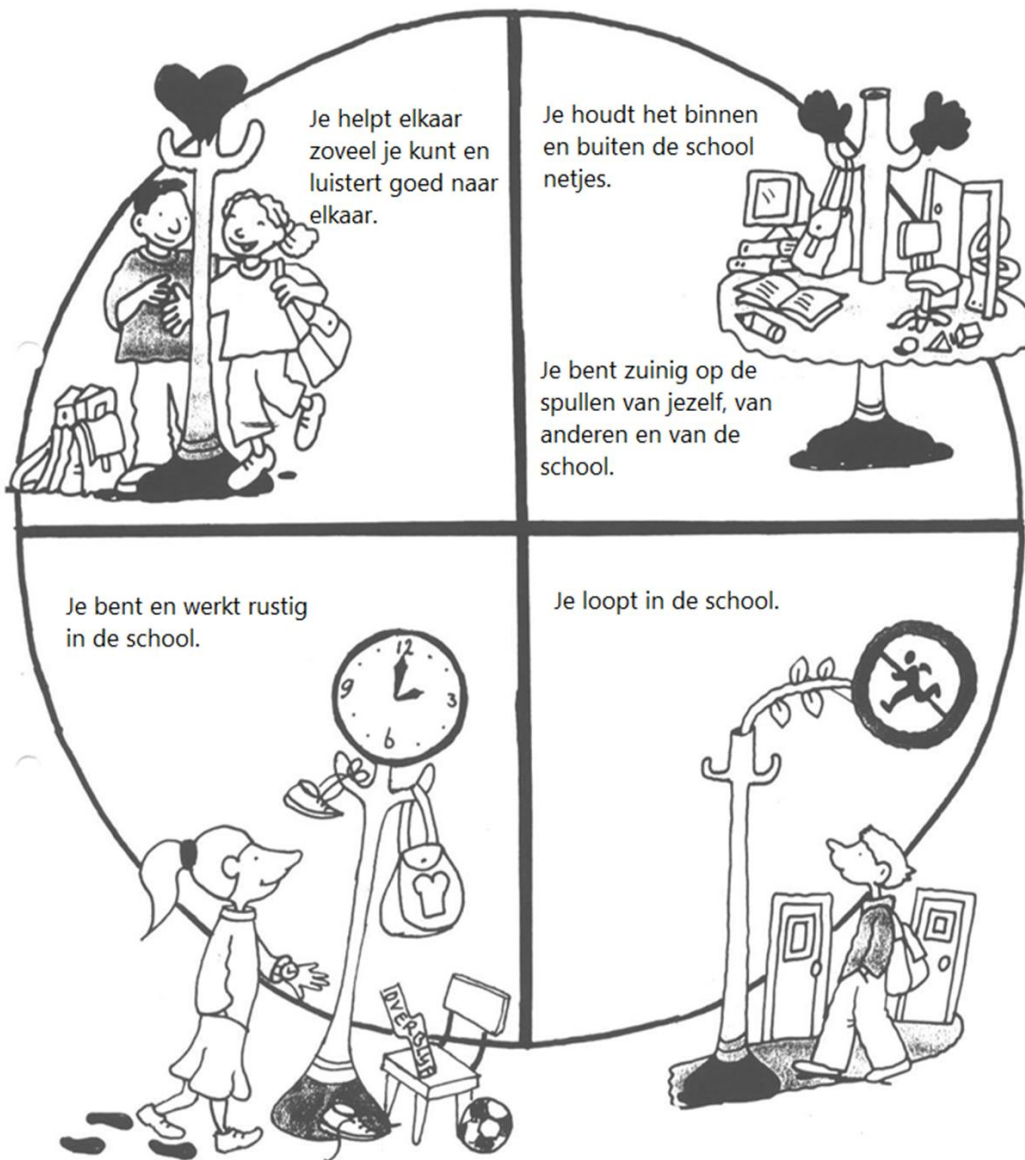
Als kinderen die technieken telkens op eenzelfde manier toepassen en daarmee succes ervaren, wordt de aanpak geïnternaliseerd. Zo kunnen ze belangrijke slagen maken en wordt de transitie van de les dus extra sterk.

Hieronder de kwinkslagen posters van de bovenbouw. Iedere bouw heeft posters die leeftijdsadequaat zijn.

1.3 Zo gaan we met elkaar om op De Ark

Dit zijn de kapstokregels van De Ark.

2. Pestprotocol

Ondanks dat we werken met Kwink, zou er toch gepest kunnen worden. Het is een probleem dat wij onder ogen willen zien en op onze school serieus aan willen pakken.

Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

Voorwaarden

- Pesten moet als probleem worden gezien door direct betrokken partijen: Leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
- Op iedere school is een contactpersoon aangesteld, bij ons is dat juf Marian.

Dit pestprotocol heeft als doel:

- “Alle kinderen horen zich in hun basisschoolperiode veilig te voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”.
- Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
- Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!
-

2.1 Wat is pesten?

Pesten komt op alle leeftijden voor en kan serieuze gevolgen hebben voor de gepeste. Signalen van pesterijen kunnen o.a. zijn:

- een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren

- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Deze lijst kan nog worden uitgebreid. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

2.2 Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

2.3 Hoe willen wij daar mee omgaan?

Preventief:

- Het voorbeeld van de leerkrachten en thuis de ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Op school besteden we aandacht aan sociaal emotioneel leren. Iedere week een worden er 2 kwinklessen gegeven, waarin met de leerlingen gesproken wordt over normen en waarden en bepaalde omgangsvormen worden aangeleerd.
- Het is goed om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor en met de leerlingen.

Reactief:

- Wanneer er sprake is van pesten gaan wij ervan uit dat er sprake is van samenwerken zonder bemoeienissen. School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. Van

ouders wordt verwacht: het aanreiken van informatie, het geven van suggesties en ondersteunen van de aanpak van de school.

- Een belangrijk uitgangspunt is, dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen wij kinderen het volgende al bij: Je mag niet klikken, maar als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt niet gezien als klikken.
- Daarnaast stellen wij, dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers óók verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.
- Wanneer de leerkracht het idee heeft dat er sprake is van onderhuids pesten stelt de leerkracht een algemeen probleem (casus) aan de orde om langs die weg bij het probleem in klas te komen en bespreekbaar te maken.

2.4 Aanpak van de ruzies en/of pestgedrag, het stappenplan

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en /of elkaar pesten proberen zij en wij:

Stap 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2:

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt, heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de leerkracht voor te leggen.

Stap 3.

De leerkracht luistert in eerste instantie afzonderlijk naar beide partijen (gepeste en pester).

Vervolgens probeert de leerkracht met hen beide de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen/ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties.

Stap 4.

Bij herhaaldelijk ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De leerkracht gaat over tot het treffen van sancties. De naam, toedracht en het ongewenste (pest)gedrag wordt vermeld als notitie in Parnassys. Vervolgens worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag.

Stap 5.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en de pester. Daarna volgt altijd overleg met de ouders. In overleg met IB en de ouders kunnen externe deskundigen ingeschakeld worden. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

2.5 Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten.

- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen. o Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken. o Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
- Het gepeste kind niet overbeschermen. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

2.6 Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten.
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen als het kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen hulp: sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

2.7 Sancties

Wanneer bovenomschreven stappen uit het stappenplan niet leiden tot het gewenste resultaat wordt er als volgt gehandeld:

De leerkracht neemt duidelijk een stelling in. De sancties zijn opgebouwd in 4 fases; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn/haar gedrag:

Fase 1

- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde. Een gesprek met de ouders. Hun medewerking wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.

Daarnaast heeft de leerkracht de keuze uit onderstaande maatregelen, passend bij de situatie:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven, met een opdracht.
- Blijven tot alle kinderen vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem

Fase 2

Bij aanhoudend pestgedrag kan in overleg met de ouders en IB deskundige hulp worden ingeschakeld zoals het Samenwerkingsverband (Ondersteunings Eenheid Bommelerwaard), de schoolarts van de GGD of Buurtzorg Jong.

Fase 3

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden. Dit wordt beslist door de directeur.

Fase 4

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. Dit gebeurt in opdracht van de Bestuurder van SCOB.

2.8 Adviezen aan de ouders van onze school

Ouders van gepeste kinderen:

- a. Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- b. Neem het probleem van uw kind serieus.
- c. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- d. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- e. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- h. Informeer naar de mogelijkheden van een SoVa-of weerbaarheidstraining.

Ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus.
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind.
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- i. Ook hier mag aanbod SoVa training niet ontbreken.

Alle andere ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind en de pester serieus.

- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld.
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

3. Digitaal pestprotocol

Protocol digitaal pesten Digitaal pesten is een onderdeel van traditioneel pesten. Vormen van digitaal pesten: (Anonieme) berichten versturen via apps, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, virussen sturen, happy slapping, en het versturen van een e-mail bom. 20% van de leerlingen heeft te maken met digitaal pesten.

3.1 Effecten

De effecten van digitaal pesten kunnen erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto op een site staan. Foto's die eenmaal op internet staan zijn niet meer te verwijderen.

3.2 Verantwoordelijkheid van de school

Digitaal pesten gebeurt vaak buiten school. Toch heeft de school er veel last van. Het ruziën en pesten gaat op school door. Schoolresultaten lijden eronder. Er ontstaat een onveilig klimaat. Kinderen kunnen minder goed leren. Pesten heeft effect op het schoolklimaat.

Als school doen wij ons best om digitaal pesten te voorkomen. We zijn ons bewust dat digitaal pesten vaak ook na schooltijd kan gebeuren. We hebben daar als school geen zicht op/ verantwoordelijkheid in. We hopen dat ouders het digitale gedrag van kinderen thuis ook bespreken en daar zicht op te houden. Hopelijk kunnen we met elkaar alert zijn op het digitale gedrag van de kinderen. Het is voor ons waardevol als ouders/ kinderen aangeven wat er gebeurt. Dan kunnen we daar wellicht op inspelen middels lessen/ gesprekken.

3.3 Hoe kan digitaal pesten voorkomen worden?

1. Leerlingen bewust maken van de gevaren op internet, de effecten van digitaal pesten en de strafbare feiten.
2. Afspreken van internetgedrag en samen met de leerlingen regels maken (zie bijlage 1)
3. Pesten bespreekbaar maken in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken. Voor leerlingen:
4. Lessen mediawijsheid

3.4 Hoe kun je digitaal pesten aanpakken?

voorbeeld 1 Een blootfoto van een leerling is op het internet geplaatst:

- Luister naar de leerling.
- Toon begrip en veroordeel niet.
- Neem contact met de ouders op.
- Meld dit bij de contactpersoon of vertrouwenspersoon.
- Meld dit bij de provider met verzoek tot verwijdering van de foto. Zet jouw provider in dit emailadres: abuse@provider.nl
- Adviseer de ouders aangifte bij de politie te doen.
- Probeer de dader te achterhalen.
- Voer maatregelen richting dader uit.

voorbeeld 2 Een leerling wordt steeds lastig gevallen (stalking):

- Leer de leerling assertief te zijn: nee zeggen, contact afsluiten.
- De leerling niet laten ingaan op de stalker.
- Breng de ouders op de hoogte.
- Adviseer de ouders en de leerling om bewijslast te verzamelen.
- Adviseer de ouders aangifte bij de politie te doen.

voorbeeld 3 Over een leerling wordt geroddeld via social media:

- Geef steun en luister naar de leerling.
- Adviseer de leerling berichten te bewaren en op te slaan.
- Probeer de dader te achterhalen via systeembeheerder en slachtoffer.
- Bespreek het met de vertrouwenspersoon.
- Spreek de pesters aan.
- Voer eventueel een klassengesprek.
- Neem contact met de ouders op.
- Probeer de dader op te sporen Soms is de identiteit van de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Je gebruikt daarvoor de zogenaamde logfiles van de school-server (centrale computer). Vanzelfsprekend heb je daar wel (technische) ondersteuning van een ICT-coördinator, systeembeheerder, en/of externe beheerder voor nodig.
- Ga na wanneer het bericht verstuurd is en welke klas op dat moment gebruik maakte van de computers. De stijl van het bericht en eventuele taalfouten kunnen de dader verraden. De dader kan wellicht ook worden gevonden door in de klas te praten over wat er is gebeurd. Soms is het niet mogelijk een dader te achterhalen en zit er niets anders op dan het effect te minimaliseren. Dat kan het beste door het slachtoffer op het hart te drukken niet te reageren op haatmail of andere ongewenste berichten.

Blokkeren van afzenders

Sommige programma's hebben de mogelijkheid om specifieke afzenders te blokkeren. Op den duur loont het wellicht de moeite de leerling een nieuw mailadres te geven. Vertel je leerlingen dat ze altijd heel voorzichtig moeten zijn met het doorgeven van hun mailadres aan anderen.

3.5 Digitaal pesten is strafbaar

Er zijn verschillende vormen van digitaal pesten die strafbaar zijn. Daar kun je hier meer over lezen: Digitaal pesten wat is strafbaar? Leerlingen realiseren zich dat vaak niet. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.

Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit PESTPROTOCOL.

Vastgesteld op: 14 mei 2024